

29.9.2025

EOAK/2557/2025

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Mikko Sarja

Esittelijä: Tarkastaja Reima Laakso

TARKASTUS: HUITTISTEN VANKILA 28.5.2025

Osallistujat oikeusasiamiehen kansliasta

Tarkastaja Reima Laakso

Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Matti Vartia

Osallistujat tarkastuskohteesta

Yksikönpäällikkö

Apulaisjohtaja

Lounais-Suomen rikosseuraamuskeskuksen johtaja (loppukeskustelussa etäyhteydellä)

Rikosseuraamusesimies (loppukeskustelussa)

Tarkastuksen tyyppi

OPCAT, CRPD

Sisällysluettelo

1	Yleistä tarkastuksesta ja tarkastuskohteesta.....	2
1.1	Tarkastuksen suorittamisesta	2
2	Tarkastushavainnot.....	3
2.1	Vankilan käyttöaste.....	3
2.2	Esteettömyys	3
2.3	Pyyhkeiden saatavuus.....	5
2.4	Vangin siirto Köyliön vankilaan kurinpitokäsittelyn jälkeen.....	5
3	Vankilan toiminta ja olosuhteet	6
3.1	Yleistä.....	6
3.2	Vankien asuintilat.....	6
3.3	Matkasellit ja eristysosasto	7
3.4	Päihdevalvontatilat.....	8
3.5	Yksikönpäällikön katsauksessa vankilaan sijoitettavista vangeista todettua.....	9
3.6	Työn ja muiden toimintojen järjestäminen.....	10
3.7	Toiminnan sisältö ja kehittäminen	11
4	Toimenpiteet	12

1 YLEISTÄ TARKASTUKSESTA JA TARKASTUSKOHTEESTA

Huittisten vankila on avovankila ja sijaitsee Satakunnassa Huittisissa vajaan kymmenen kilometrin päässä kaupungin keskustasta Lauhan kylässä. Vankilan alue käsittää noin 200 hehtaarin alueen peltoineen. Vankilan alue kuuluu Natura-alueeseen ja sijaitsee aivan Puurijärvi-Isosuo kansallispuiston kupeessa. Vankilan maatila on luomutila, ja luonnon läheisyys sekä luontoarvot ovat muutenkin tärkeitä vankilan toiminnalle.

Vankilassa on 107 vankipaikkaa miehille. Lisäpaikkoja vankiloiden yliasutuksen hallitsemiseksi on 13 eli yhteensä 120 paikkaa. Tarkastusajankohtana vankilassa oli kirjoilla 96 vankia ja paikalla 67. Vangeista noin 35 % on ulkomaalaisia. Valvotussa koevapaudessa oli 16 ja avolaitostöissä 4 vankia.

Huittisten vankila on luonteeltaan ns. tiiviimmin valvottu avovankila, mikä tarkoittaa turvallisuustasoltaan ja käytännöiltään hieman muita avovankiloita tiukempaa vankilaa. Huittisten vankilaan voi ilmoittautua tuomiotaan suorittamaan suoraan siviilistä, ja vankilaan sijoitetaan vankeja hieman matalammalla kynnyksellä ja isommalla riskillä kuin muihin avovankiloihin.

Vankilassa on 39 vakituista virkaa, ja 1.7.2025 lukien laitos on saamassa Rikosseuraamuslaitoksen resurssien tasaamistoimien ansiosta yhden viran lisää, jolloin kokonaismäärä on 40 virkaa. Henkilöstöstä hieman yli puolet on valvonnan virkamiehiä ja vajaa puolet muuta henkilökuntaa, kuten työnjohtoa, ohjaajia ja erityisohjaajia. Vankilassa työskentelee päivittäin paljon muitakin työntekijöitä, kuten Vankiterveydenhuollon yksikön kaksi sairaanhoitajaa, Saskyn koulutuskuntayhtymän ja Länsi-Suomen opiston opettajia ja Leijona Cateringin keittiöhenkilökuntaa sekä osan viikkoa tuomiokapitulin diakoni ja Turun kaupungin kirjaston työntekijä.

1.1 Tarkastuksen suorittamisesta

Tarkastus tehtiin esittelijävetoisesti apulaisoikeusasiamies Mikko Sarjan määräyksestä yhden päivän kuluessa. Tarkastuksella ei pidetty vankivastaanottoa ja tästä ilmoitettiin vangeille tarkastuksesta ilmoittamisen yhteydessä. Vangeilla, henkilökunnalla ja henkilöstön edustajilla todettiin olevan mahdollista tarkastuksen aikataulun puitteissa tavata tarkastajia. Ilmoituksessa myös todettiin, etteivät tarkastajat ota vastaan suullisesti kanteluja mutta kirjallisesti laaditut kantelut otetaan vastaan tarkastuksen kuluessa. Tarkastusilmoitukset lähetettiin vankilaan suomen, ruotsin ja englannin kielillä.

Ennakkomateriaalina vankilaa pyydettiin toimittamaan yksikönpäällikön lyhyt katsaus vankilan nykytilanteesta ja vankilan toiminnasta, julkinen yleiskuvaus vankilasta, vankilan järjestyssääntö ja tulo-opas sekä niiden muille kielille käännetyt versiot, vankien viisi viimeisintä kurinpitoa koskevaa päätöstä, kolme viimeisintä yhteydenpitoa videoyhteyden välityksellä ja internetin käyttöä koskevaa päätöstä ja listaus vankien sijoittumisesta eri toimintoihin (opiskelu, siviilityö, avolaitustyö).

Tarkastajat ja yksikönpäällikkö sekä apulaisjohtaja pitivät tarkastuksen aluksi palaverin, jossa käytiin lävitse tarkastuksen kulkua. Tarkastuksen kuluessa käytiin kaikissa vankien asuin-, huolto- ja toimintatiloissa. Valvomattomille tapaamisille varattuun erilliseen taloon ei ollut mahdollisuutta tutustua, koska tila oli varattu koko tarkastuksen ajan. Keskusteltiin myös vangeille tehtävästä tulotarkastuksesta.

2 TARKASTUSHAVAINNOT

2.1 Vankilan käyttöaste

Tarkastusajankohtana vankilan käyttöaste oli 64 % virallisesta vankipaikkamäärästä. Tämän lisäksi vankilalla on valmius 13 lisäpaikkaan vankiloiden yliasutuksen hillitsemiseksi. Tarkastuksella saadun tiedon mukaan vankilalla olisi tarvetta saada enemmän vankeja. Vankilan mukaan laitos oli edellisenä vuonna lähes täynnä. Käyttöasteen alhaisuus eli vähäinen vankimäärä uhkaa vankilan mukaan vesittää laitoksen tulostavoitteet.

Edellä kohdassa 1 esitetyn mukaisesti tarkastusajankohtana 2025 kirjoilla oli 96 ja paikalla 67 vankia. Edellisen vuoden 2024 toukokuun aikana kirjoilla olevien vankien määrä vaihteli 126 ja 131 vangin välillä ja paikalla olevien 95 ja 99 vangin välillä. Valvottuun koevapauteen ja ulkopuoliseen laitokseen sijoitettujen vankien määrissä edellä esitettyjen vuosien välillä ei ollut oleellista eroa.

Paikalla olevien vankien määrän väheneminen vuodessa noin 30 %:lla eli noin 30 vangilla ei voine olla vaikuttamatta laitoksen toimintaan. Huittisten vankilan tilanne näyttäytyy ristiriitaisena, kun saman aikaisesti lähes kaikkien vankiloiden vankimäärät ja käyttöasteet ovat viime aikoina nousseet voimakkaasti. Tarkastuksella ei käynyt selville syytä siihen, miksi Rikosseuraamuslaitoksen asiakasarviointiyksikkö ei sijoita Huittisten vankilaan sen toiminnan kannalta riittävää määrää vankeja. Tämä ilmenee siinä ja aiheuttaa sen, että sijoitettujen vankien määrät vuosittain vaihtelevat merkittävästi.

2.2 Esteettömyys

Huittisten vankila ei ole esteetön. Asuin- ja toimintatiloissa on runsaasti portaita ja ovet ovat monesti liian kapeita esim. pyörätuolilla liikkumiseen. Vankila on myös vankien liikkumisen kannalta haastava laitos, koska rappuja on runsaasti.

Valvotut tapaamistilat ovat toimintarakennuksen ja kirjaston alakerrassa. Kynnys tapaamistilaan on kaksitasoinen ja nousua lähes 20 cm. Tapaamistilan WC-tilat eivät ole esteettömät. Valvottu tapaamistila ei siten ole esteetön.

Vankilan verkkosivuilla on ilmoitettu, että tapaamiseen saapuminen edellyttää erityisjärjestelyjä ja asiasta voi pyytää lisätietoja vankilan henkilökunnalta. Verkkosivuilla on todettu, että liikkumis- ja toimimisesteisille tapaajille on varattu mahdollisuus pysäköintiin tapaamistalon läheisyydessä. Pysäköinnistä on sovittava henkilökunnan kanssa etukäteen väärinkäsitysten välttämiseksi.

Tarkastuksen jälkeen vankilalta saadun tiedon mukaan laitos lähtee selvittämään kiinteistön omistajalta Senaatti-Kiinteistöiltä, voiko tapaamistilojen esteettömyydelle tehdä jotakin. Vankila ottaa seuraavassa syyskokouksessa 3.10. asian esille tapaamistilojen osalta. Vankilan mukaan ovelle on helppo rakentaa luiska, jotta kulku tapaamistilaan helpottuu pyörätuolilla ja rollaattorilla tms. Ulko-ovi on myös valmiiksi tarpeeksi suuri kulkua varten. Sen sijaan WC-tilojen oviaukkojen ahtaus pitää selvittää tarkemmin.

Vankilan mukaan valvomattomien tapaamisten tiloissakaan ei esteettömyys ole kunnossa, vaikka sitä ei tarkastuksen aikana voitu todeta, koska tila oli varattu.

Valvomaton tapaamistila (erillistalo) sijaitsee aidatulla vankila-alueella olevan mäen päällä. Tapaajat voivat käyttää vankilan tavarakärryä tavaroidensa kuljettamiseen ko. tilaan. Vankilan näkemyksen mukaan valvomattomien tapaamisten järjestäminen niissä tapauksissa, joissa tapaaja on liikuntaesteinen, helpompi ratkaisu on toteuttaa tapaamiset läheisten kanssa kotona poistumisluvalla. Talo, jossa valvomattomat, nk. perhetapaamiset tapahtuvat, sijaitsee korkealla mäellä, jonne kulkua ei saa ilman isoja maanrakennustoimia helppokulkuseksi. Talo on myös vanha ja tiloissa on paljon ovia, portaita, kynnyksiä ja muita esteitä, jotka vaatisivat isot peruskorjaukset. Vankilasta todettiin otettavan tämäkin näkökohta

kuitenkin esille edellä mainitussa syyskokouksessa Senaatti-Kiinteistöjen kanssa.

2.3 Pyyhkeiden saatavuus

Köyliön vankilan tarkastuksella (EOAK/2556/2025) saadun tiedon mukaan vankiloilla on ongelmia vankivaatteiden ohella myös puhtaiden pyyhkeiden antamisessa vangeille. Köyliön vankilasta saadun tiedon mukaan vankila ei voi lähettää kaikkia pyyhkeitä pestäväksi vaan pesee osan itse, koska se ei saa keskusvarastolta Kylmäkosken vankilasta tilaamalla tarvitsemaansa määrää pyyhkeitä vankien käyttöön. Vaatehuollosta Köyliön vankilassa vastaavalta työnjohtajalta saadun tiedon mukaan, kun hän oli viimeksi tilannut 80 pyyhettä, niitä oli toimitettu vain 60.

Huittisten vankilan tarkastuksella ilmeni, että pyyhkeiden saatavuuden suhteen tilanne vankilassa oli Köyliön vankilaa huonompi. Taatakseen vangeille riittävän määrän puhtaita pyyhkeitä vankila ei tällä hetkellä lähetä pyyhkeitä pestäväksi vaan pesee ne itse. Yhdeksi ratkaisuksi ongelmaan on esitetty sitä, että vangeille annettaisiin mahdollisuus omien pyyhkeiden käyttöön.

2.4 Vangin siirto Köyliön vankilaan kurinpitokäsittelyn jälkeen

Tarkastajat tapasivat Köyliön vankilan tarkastuksella Huittisten vankilasta järjestysrikkomuksen takia sinne siirretyn vangin. Vanki oli siirretty Köyliön vankilaan avolaitoksesta odottamaan asiakasarviointiyksikön päätöstä siitä, perutaanko avolaitoksen sijoittaminen. Vanki oli siirretty Köyliöön ilman avolaitoksessa hallussa ollutta omaisuuttaan. Näissä tilanteissa vangin omaisuutta ei ilmeisesti yleensä lähetä suljettuun vankilaan ennen asiakasarviointiyksikön päätöstä, tai jos lähetetään, sitä ei anneta siellä haltuun. Tilanne oli tässä vaiheessa lähes kuukauden odottelun jälkeen muodostunut ongelmalliseksi, koska asiakasarviointiyksiköltä vaikuttaa kestävästi keskimäärin pitkään päätöksen tekemisessä.

Nyt käsillä olleessa tapauksessa vanki vapautui 8.6.2025 ja hän on tehnyt 4.6.2025 kantelun (EOAK/3637/2025) sekä Huittisten että Köyliön vankilan menettelystä omaisuutensa haltuun saamisesta.

Huittisten vankilan yksikönpäällikkö antoi em. kanteluun selvityksen, jossa hän kertoi kantelijan saaneen sijoituspäätöksen suljettuun eli Köyliön vankilaan 2.6.2025. Samana ajankohtana hänen omaisuutensakin oli siirretty Huittisista Köyliöön. Siihen asti kantelija oli Köyliössä tilapäisellä sijoituksella eikä kaikkia tavaroita ollut toimitettu. Osin tämä johtui selvityksen mukaan siitä, että ko. sellissä olevista asukkaista kaikki olivat muualla syystä tai toisesta, ja vasta yhden asukkaan palattua vaarallisuusarviosta Huittisten vankilaan saatiin selvitettyä, kenelle sellin yleisissä tiloissa olleet vaatteet, kengät ja tavarat kuuluvat.

Yksikönpäällikkö piti valitettavana, että kantelijan kohdalla tilapäinen sijoitus venyi tavallista pidemmäksi johtuen virkamiesten inhimillisestä erehdyksestä ja tietokatkoksesta, kun sijoitusesitys suljettuun tehtiin vasta yli kaksi viikkoa sen jälkeen, kun kurinpitoasia oli jo ratkaistu. Normaalisti esitys tehdään heti samana päivänä kurinpitoasian päätöksen tekemisen jälkeen joko apulaisjohtajan tai rikosseuraamusesimiehen toimesta. Kantelijan kohdalla esitys on jäänyt tekemättä heti, ja rikosseuraamusesimies huomasi virheen vasta pitkän ajan jälkeen.

Yksikönpäällikkö totesi olevansa yhteydessä Köyliön vankilaan ja varmistavansa, että vastaisuudessa vangin omaisuus saadaan siirtää jo heti vangin siirtyessä, vaikka sijoitus olisi vasta tilapäinen. Hän viittasi tarkastuksen aikana käytyyn keskusteluun, jonka perusteella totesi ymmärtäneensä, että Köyliössä oli ainakin jo puhuttu asiantilan ja menettelytavan korjaamisesta.

Tarkastuksen jälkeen vankilasta saadun tiedon mukaan Köyliön vankilan kanssa oli sovittu uudesta käytännöstä siirtää vangin omaisuus vangin mukana häntä suljettuun siirrettäessä heti, vaikka kyse olisi tilapäisestä siirrosta. Yksikönpäällikön mukaan näin myös toimitaan.

3 VANKILAN TOIMINTA JA OLOSUHTEET

3.1 Yleistä

Tarkastajat keskustelivat tarkastuksen aluksi vankilan johdon kanssa vankien tulotarkastuksessa noudatettavista menettelytavoista. Näistä ei ollut huomautettavaa.

Vankilassa ei ole käytössä nk. pantavalvontaa muutoin kuin harkinnan mukaan ulkopuolisiin laitoksiin sijoitettavien vankien kohdalla. Valvottuun koevapauteen sijoitettavien valvonta tapahtuu pantavalvonnan avulla.

Vastuuvirkamiehinä toimivat vartijat ja rikosseuraamusesimiehet. Rangaistusajan suunnitelmia seuraavat tietyt vartijat ja rikosseuraamusesimiehet.

Vankien perehdyttämisessä on käytössä Risen perehdyttämiskaavake ja tulo-opas annetaan jokaiselle vangille. Perjantaisin viikon aikana saapuneille vangeille järjestetään tuloinfo. Kaikki tulkkipalvelut ovat käytössä ja puhelintulkkaukset (Semantix) tapahtuvat virkapuhelimesta.

3.2 Vankien asuintilat

Vankien asuintilat ovat kerrostalossa. Tilat olivat sekä yleisten tilojen että tarkastettujen asuinhuoneiden osalta hyväkuntoisia ja siistejä.

Vankien nimiä ei ollut esillä asuinhuoneiden yhteydessä.

Toimintarakennuksessa ovat hyvin varustellut kuntosali- ja vapaa-ajantilat sekä soittohuone rumpuineen, kosketinsoittimineen ja kitaroineen.

3.3 Matkasellit ja eristysosasto

Vankilassa on eristysselli ja rangaistusselli. Molemmat olivat hyväkuntoisia ja siistejä. Eristysselli on rakenteeltaan ja varustukseltaan suljettujen vankiloiden vastaaviin tiloihin rinnastettavissa. Selliin on kaksi sisäänkäyntiä ja wc-istuin on mahdollista sulkea lukittavalla kannella, jolloin tilaa voidaan käyttää myös eristämistarkkailuun. Sellin varustukseen kuuluu istuimena tai pöytänä käytettävä kuutio. Sänkynä on vain patja lattialla. Oikeusasiamiehen kannanotoissa ei ole pidetty asianmukaisena sitä, että vanki joutuu nukkumaan patjalla betonilattialla. Eristysselliin oli suunniteltu hankittavaksi korkeampi patjasänky.

Todettakoon edellä patjasängystä esitettyyn, että Rikosseuraamuslaitoksen oikeusyksiköltä toisen asian yhteydessä saadun tiedon mukaan vankiloiden eristyssellien kalusteita ja niitä koskevia hankintoja on käsitelty Rikosseuraamuslaitoksessa kevään 2024 aikana. Operatiivinen johtoryhmä on 13.6.2024 linjannut valtakunnallisesti eristyssellien kalustehankinnoista siten, että niihin hankitaan nk. pro-sängyt eli erityiskestävät patjasängyt.

Oikeusasiamiehen kannanotoissa ei ole pidetty asianmukaisena, että vanki joutuu ruokaillessaan istumaan lattialla. Eristyssellissä oli kuutio, jota voidaan käyttää pöytänä ruokailussa.

Eristykselle sijoitetun vangin huoneen oveen merkitään vain vangin numero.

Matkasellit olivat tilavia ja asianmukaisesti kalustettuja. Myös televisiot kuuluvat varustukseen. Sellit olivat poikkeuksellisen siistejä ja hyväkuntoisia.

Eristys-, rangaistus- ja matkasellien sellikutsujärjestelmä testattiin ja todettiin toimivaksi.

Vankilan matkasellin, tapaamistilojen ja osastokäytävien valvonnassa käytetään kupupeilejä. Kyseiset peilit ovat otaksuttavasti valvonnan apuvälineinä esimerkiksi kameroita halvempia. Tämän perusteella kupupeilien käytön esim. käytävä- ja tapaamistiloissa voisi olettaa olevan vankiloissa yleisempää kuin tarkastuksilla tehtyjen havaintojen perusteella on tähän mennessä ollut.

3.4 Päihdevalvontatilat

Päihdevalvontatila oli varustukseltaan, tiloiltaan ja otaksuttavasti myös toiminnallisesti erittäin hyvä. Näytteen antamista voidaan valvoa peililasin takaa.

Tarkastuksen jälkeen vankilasta saadun tiedon mukaan Huittisten vankilassa käytäntönä näytettä antaessa on, että vanki joko riisuuntuu ja pukee päälleen kylpytakin tai toisena vaihtoehtona on riisuuntuminen vaiheittain ylä- ja alaruumis kerrallaan tarkastusta tehtäessä. Lähes aina menetellään siten, että vanki riisuuntuu kokonaan ja vartija antaa aina vangille puhtaan kylpytakin päälle, ettei hänen tarvitse olla alasti.

3.5 Yksikönpäällikön katsauksessa vankilaan sijoitettavista vangeista todettua

Yksikönpäällikön mukaan vankien vakava päihdeongelma ja mielenterveyden ongelmat sekä huono terveydentila haastavat laitoksen päivittäistä toimintaa. Vankilassa joudutaan suorittamaan paljon tarkkailuja, koska vankilaan ilmoittautuvat ovat usein todella päihtyneitä tai tulokontrolli näyttää positiivista usean huumaus- tai lääkeaineen osalta ja vieroitusoireiden riski on suuri. Usein joudutaan turvautumaan ambulanssiin, ja melko usein ilmenee myös niin vaikeita mielenterveyden haasteita, että joudutaan turvautumaan terveydenhuoltoon ja saattamaan vanki hoitoon. Terveydenhuollolliset syyt vankikuljetuksissa ovat lisääntyneet ja niitä tehdään viikoittain useita ympäri Satakunnan hyvinvointialuetta ja säännöllisesti kaksi kertaa kuukaudessa myös hammaslääkäriin Turun vankilan poliklinikalle. Tämän lisäksi vankien keskeneräiset hoidot muillakin hyvinvointialueilla vaativat kuljetuksia esimerkiksi TAYS:aan ja TYKS:aan.

Tarkastusajankohtana, johtuen myös tarkastuksen lyhyestä kestosta, ei tehty edellä yksikönpäällikön katsauksessa esille tuotuja havaintoja vangeista tai heidän asettamisestaan tarkkailuun.

Huittisten vankilan luonteen takia vankilaan ohjautuu nykyään paljon korvaushoidossa olevia vankeja. Ulkomaalaisia on ollut jo pitkään noin 25 % ja heidän määränsä odotettiin nousevan tarkastusajankohtana jo 35 %:iin. Perinteisesti Huittisten vankilaan on ohjautunut paljon myös romanivankeja, koska vankila on ollut heidän kulttuuriaan kunnioittava ja he ovat voineet rauhassa suorittaa tuomiotaan.

Nykyään vankilaan sijoitellaan paljon pitkäaikaisia vankeja ja aiempaa enemmän myös elinkautisvankeja ja paljon varhaisemmassa vaiheessa kuin aiemmin. Huittisten vankilaan sijoitetaan toisissa avovankiloissa järjestysrikkomuksin ja erityisesti päihderikkomuksiin syyllistyneitä vankeja intro-osastolle, minkä vuoksi vankiainees on yksikönpäällikön mukaan selvästi muita avovankiloita riskialttiimpaa monessakin mielessä. Tämän lisäksi suoraan siviilistä ilmoittautumaan sijoitetaan vankeja, jotka päihteettömyyssitoumuksesta huolimatta eivät pysty tulemaan vankilaan selvinpäin. Huittisten vankila, joka on perinteisesti lyhytaikaisvankien sijoituspaikkana, on muuttunut selvästi enemmän pitkäaikaisvankien avolaitokseksi ja vankilassa on useita elinkautista suorittavia vankeja sekä muita pitkää tuomiota suorittavia. Yksikönpäällikön näkemyksen mukaan Huittisiin sijoitetaan monella tapaa erilaisia ”erityisryhmiä” ja enemmän riskillä ”ei niin perinteisiä avolaitosvankeja” ja vankeja, jotka eivät vielä muuten pääsisi avovankilaan.

Tarkastuksella kuullun ja havaitun perusteella em. monet erityisryhmät ja sijoittelun muuttuminen ja jonkinasteisten riskisijoitusten lisääntyminen vaativat henkilökunnalta paljon osaamista ja työ vankilassa myös näiden muutosten myötä kuormittaa monella tapaa enemmän kuin useissa muissa avovankiloissa. Lukumäärältään varsin pieni henkilökunta joutunee joustamaan työssään paljon. Laitos toimintaympäristönä ymmärrettävästi vaatii henkilökunnalta ammattitaitoa ja paljon monipuolista osaamista, kielitaitoa sekä hyviä vuorovaikutustaitoja.

3.6 Työn ja muiden toimintojen järjestäminen

Huittisten vankilassa jokainen vanki sijoitetaan laitokseen tullessaan toimintaan. Toimintoja Huittisten vankilassa on hyvin monipuolisesti, ja niiden voidaan arvioida olevan vankien erilaisia tarpeita varsin kattavasti palvelevia. Kaikki toiminta, työtoiminta mukaan lukien, on kuntouttavaa. Vankilassa voi suorittaa peruskoulu- ja lukio-opintoja, osallistua tutkintoon valmentavaan (Tuva) koulutukseen, suorittaa ammattitutkinnon osia laitoshuollossa tai kokonaisen tutkinnonkin maataloudessa, osallistua digi- ja kansalaistaitojen perusopetukseen sekä työskennellä maataloustöiden lisäksi kiinteistön- ja laitoshuollon töissä, keittiöllä, kirjastossa tai Puolustusvoimien varustehuollon tehtävissä. Vangeilla on mahdollisuus päästä myös vankilan ulkopuolisiin töihin (nk. avolaitostyöt) Huittisten ja Kokemäen kaupunkien ja seurakuntien tai Länsi-Suomen opiston kohteisiin. Myös siviilityö- ja opintoluvat ovat mahdollisia.

Huittisten vankilassa on tarjolla päihdekuntoutusta sekä yksilö- että ryhmämuotoisena ja lisäksi ns. intensiivisellä tulo- ja retkahdusosastolla.

Vankilassa on 20-paikkainen intensiivinen tulo- ja retkahdusosasto, jonne sijoitetaan vankilaan päihtyneenä tai tulokontrollissa positiivisen päihdetestituloksen antaneet vangit sekä voidaan sijoittaa vankilassa päihdeiden käyttöön uudelleen retkahtaneet vangit. Tällä osastolla vangit toimivat osaston viikko-ohjelman mukaisissa toiminnoissa erityisohjaajan ja vartijan tai rikosseuraamustyöntekijän ohjauksessa ja valvonnassa. Tällä tavoin päihdeongelman intensiivisen käsittelyn ohella ja päihdevieroituksen ollessa vielä meneillään turvataan samalla muiden toimintapaikkojen työturvallisuutta. Jokaiselle vangille suunnitellaan heti vankilaan tultaessa oikea ja toimintakykyä vastaava sekä rangaistusajan suunnitelman mukainen toimintojen kokonaisuus ja toimintapaikka.

Ohjelmatyössä laitoksessa tarjolla on Uusi suunta -ohjelma seksuaalirikoksesta tuomituille, Antiriippuvuudet -ohjelma päihdeongelmallisille, Ajattelutaitoja työpaikalle -ohjelma ja motivointiohjelma RMK:ta kaikille sekä Predov-ohjelma lähisuhdeväkivaltaan syyllistyneille. Väkivaltarikoksista tuomituille tarjolla on Aggredi-ohjelma. Vankilassa tehdään myös hengellistä työtä, ja diakoni on vankien henkisenä apuna ja tukena muutoinkin.

3.7 Toiminnan sisältö ja kehittäminen

Yksikönpäällikön mukaan vankilan toimintoja, toimintatapoja ja prosesseja on kehitetty viimeisen kymmenen vuoden aikana voimakkaasti. Parin viime vuoden aikana erityisesti. Perinteinen työvankilaprofiili on väistynyt ja tilalle on muodostunut nykypäivän vaatimukseen vastaava avovankila, jossa perinteinen työtoiminta on mukana näkyvästi mutta vankilähtöisenä ja kuntouttavana.

Yksikönpäällikön antaman katsauksen mukaan laitoksen toiminnoissa on huomioitu kattavasti kuntouttava, päihdeiden käytön vähentämiseen ja rikolliseen käyttäytymisen vaikuttava puoli, sekä opiskeluun, ammattitaitoon ja työllistymiseen vaikuttava puoli. Vankilassa vankeja varten on muun muassa työkykykoordinaattori.

Myös perhetyö ja erilaiset tapaamismahdollisuudet ovat hyvät ja muokattu vastaamaan nykytarpeita. Perhetapaamistila (jota ei ollut mahdollista tarkastaa) sekä viikonlopputapaamistila ovat viihtyisät ja lapsiystävälliset. Sähköinen asiointi ja tapaamiset etäyhteyksin on osa päivittäistä toimintaa, ja vankeja kannustetaan omatoimiseen asioiden hoitamiseen. Digitaitojen perusopetus tukee tässä, lisäksi henkilökunnalta saa apua ja tukea asioiden hoitamisessa. Esimerkiksi kanttiinitilaus tehdään sähköisesti SA-koneella.

Sakko- ja lyhytaikaisten vankien ulkopuolisissa laitossijoituksissa Huittisten vankila on yksikönpäällikön mukaan ollut koko ajan valtakunnan kärkeä ja valvottujen koevapauksien määräkin on saatu nostettua hyvälle tasolle.

Aivan viime vuosien aikana on saatu lisättyä opiskelumahdollisuuksia huomattavasti, SA-koneita opiskelua varten on hankittu lisää, opiskeleville vangeille on järjestetty ja remontoitu tila opiskelua varten ja uutena toimintona on aloitettu Tuva-opetus. Näihin tiloihin tutustuttiin tarkastuksella.

Avolaitosmäärärahan loputtua vankila on löytänyt uusia kumppaneita ja korvaavia töitä, jotta vangeilla olisi mahdollisuus oppia tekemään töitä siviilissä ja ansaita oikeaa palkkaa. Yhteistyössä Puolustusvoimien kanssa tehdään varustehuollon ja kypäräkorjauksen töitä. Tätä toimintaa on saatu laajennettua tänä vuonna. Toiminta on jaettu tulotoimintaan ”Starttiin” ja varsinaiseen varustehuoltoon, uutena kiinteistöhuolto- ja remonttiryhmä. Perinteisenä työtoiminnan muotona jatkaa maatalous, jossa keskiössä on karjanhoitoon ja laidunnukseen liittyvät työ, mutta myös peltoviljelyä, koneiden huoltoa ja metsä- ja klapitöitä. Maatila on luomutila, minkä vuoksi vangit saavat oppia luonnonmukaisesta maataloudesta.

Tarkastajat tutustuivat tilan alueisiin kiertämällä toimipisteitä.

Yksikönpäällikön mukaan eläinten hoito ja ympäröivä luonto toimivat parhaina kuntouttavina tekijöinä erilaisista mielenterveys- ja päihdeongelmista ja väkivaltaisuudesta ja impulsiivisuudesta kärsiville vangeille. Vankila tekee Senaatti-kiinteistöjen kanssa yhteistyötä myös luonnon monimuotoisuuden parantamiseksi ja vankila on mukana LUMO-hankkeessa.

4 TOIMENPITEET

Apulaisoikeusasiamies saattaa Lounais-Suomen rikosseuraamuskeskuksen sekä Rikosseuraamuslaitoksen Asiakasprosessien vastuualueen asiakasarviointiyksikön ja Kehittämisen ja ohjauksen vastuualueen oikeusyksikön tietoon ja huomioitavaksi edellä mainitut tarkastushavainnot ja kannanotot.

Apulaisoikeusasiamies pyytää asianomaista vastuualuetta ilmoittamaan 1.2.2026 mennessä, mihin toimenpiteisiin seuraavat havainnot ovat niiden osalta antaneet aihetta:

- kohdassa 2.1 tarkastusajankohtana vankilan käyttöasteesta ja laitokseen sijoitettujen vankien määrän vaihtelusta todettu
- kohdassa 2.2 tapaamistilojen esteettömyydestä todettu
- kohdassa 2.3 vankien pyyhkeiden saatavuudesta todettu

Tiedoksi

Huittisten vankilan yksikönpäällikkö

Lounais-Suomen rikosseuraamuskeskuksen johtaja

Rikosseuraamuslaitoksen asiakasarviointiyksikkö ja oikeusyksikkö

Oikeusministeriö